

мети у навчальному процесі, практичної діяльності, доповнивши їх особистісно-ціннісним змістом – перспективи вищої школи.

Створення компетентнісної моделі фахівця – випускника ЗВО можливе лише за чітко спроектованої педагогічної технології, тобто визначення дидактичних завдань з застосуванням інноваційних освітніх технологій на сучасній інформаційно-технологічній та комунікативній базі, що зумовлює позитивний підсумок роботи всіх учасників педагогічного процесу вищої школи.

Таким чином, діяльність викладача ЗВО в сучасних умовах повинна бути спрямована на створення сприятливих умов (середовища, технологій) для самостійного навчання, розвитку індивідуальних здібностей студентів.

Використання традиційних, впровадження інноваційних та інформаційних технологій, самостійна навчально-пізнавальна діяльність студентів підвищить їх репродуктивний рівень, творчий та дослідницький потенціали, дозволить сформувати конкурентоспроможну особистість.

Список використаних джерел :

1. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи : методичний посібник для студентів магістратури. Київ : Центр навчальної літератури, 2003. 316 с.
2. Дичківська М. І. Інноваційні педагогічні технології : практикум. Київ : Слово, 2013. 448 с.
3. Нісімчук А. С., Падалка О. С., Шпак О. Т. Сучасні педагогічні технології : навч. посіб. Київ : Просвіта, 2000. 368 с.
4. Сисоєва С. О. Педагогічні технології : коротка характеристика сутнісних ознак. Педагогічний процес : теорія та практика. 2006 (2). С. 127–131.
5. Які вони, сучасні педагогічні технології? Відкритий урок. Розробки, технології, досвід. Київ : Плеяди, 2009. № 3. С. 27–31.

Проценко Тетяна

*студентка Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка
(науковий керівник – доцентка О. Кудря)
(м. Полтава)*

ОБРАЗНИЙ КОНТЕНТ В УКРАЇНСЬКИХ БІСЕРНИХ ПРИКРАСАХ : ІСТОРІЯ ТА СЬОГОДЕННЯ

Прикраси з бісеру, як складова українського вбрання, надзвичайно колоритні, мають регіональні особливості. Бісерне рукоділля є різновидом декоративно-ужиткового мистецтва, має давню історію, багато традиціями. У різних регіонах України майстринями виготовлялися бісерні оздобы – гердани, силянки, кризи.

Досліджували традиції бісерного рукоділля, асортименту бісерних прикрас, традиційних для різних регіонів України ряд науковців, етнографів. Ця проблематика відображена у працях Є. Антоновича, О. Вірко, Н. Кардаш. С. Павх, О. Федорчук та ін.

Звернення до праць з історії бісерного рукоділля [2; 3; 5] показало, що прикраси зі скла були відомі в Київській русі з XI ст., але майже всі вироби були виготовлені та привезені чужоземними майстрами. Традиція виготовлення виробів зі скла і його обробка виникла наприкінці X ст. тоді, вже тоді на українських землях почали виготовляти скляні намистини, але на той час майстри ще не набули майстерності, яка була притаманна чужоземним майстрам.

Матеріалом для виготовлення перших скляних намистин, майстри Київської Русі брали непрозоре двошхтове свинцево-кремнеземне скло і додавали туди мінеральні барвники. Таким чином скляні намистини набували жовтого, зеленого чи коричневого кольорів. З часом, близько до середини XI ст. майстри, працюючи з сировиною своєї місцевості, винайшли спосіб зробити тришхтове калієво-свинцево-кремнеземне скло. Новітня технологія, яка з'явилася в ті часи у Київській Русі, дала змогу для налагодження виготовлення прозорого скла та непрозорого різнобарвного, що було дуже незвичним. Це стало особливістю майстрів Київської Русі, та надало їхнім виробам унікальності. У другій половині XII – на початку XIII ст. вироби зі київського скла, стали відомими та поширеними далеко за межами Київської русі, а також пішло у північно-західні периферійні землі Русі, Прибалтику і Польщу.

Аналіз літературних джерел показав, що існує багато різних технік бісерного плетіння : повздовжня, поперечна, об'ємна та ажурна [3; 4]. Сучасні майстрині використовують техніки, основними з яких є: мозаїчна техніка (ця техніка дає змогу отримувати ідеально рівну бісерну поверхню, яку можна використовувати в якості основи для виготовлення будь-яких виробів); голчате плетіння (виконується з використанням нитки, кінці якої встромлюються у дві голки); французька техніка (відома як дугове плетіння, для створення необхідний дріт, який у процесі роботи згинають в потрібному напрямі); «петелька на дроті» (виконується з використанням спеціального дроту, який є необхідним для створення дивовижних предметів мистецтва); «дротовий джгут» (необхідним елементом виконання цієї техніки є спеціальний дріт, на яких нанизується бісер); «тимчасове закріплення дроту».

Актуальність бісерних прикрас в наш час стрімко зростає. У своїх творчих пошуках сучасні майстри бісероплетіння звертаються до традицій. Українська культура багата на традиції у виготовленні бісерних прикрас як складових народного костюма. Бісерні прикраси, які носили українські жінки, це гердани, силянки, кризи [2; 5].

Гердани – це шийні прикраси у вигляді смуг з кількох рядів бісеру. У герданах смуги з'єднували спереду по центру так, щоб утворився прямий кут, іноді додатковою оздобою гердана була монета, яку прикріпляли до кута. Гердани, які виготовлялися на повсякдень, були тонкими і простими, а ті, що для особливих подій – ширшими та складнішими за візерунком.

Сучасні гердани роблять переважно довгими та прикрашають бахромою по низу. Аналіз робіт сучасних майстрів показує, що візерунки для герданів беруть з традиційних орнаментів для вишивки. Основними мотивами є квіткові, але зустрічаються і з геометричним орнаментом [1].

Криза (кривулька) – прикраса-комір, яка плавно лягає на груди, плечі, а іноді і на спину. Ширина цієї прикраси могла сягати 20 см і складалася вона зі складної контрастної композиції. Прикраса мала застібку ззаду, утримувалася за допомогою петель чи гудзиків. Кризи були традиційною прикрасою традиційного лемківського костюму (Закарпатська область України).

Силянка – це смужка із бісеру досить тонка, і зав'язують її ззаду на шії. Могла бути дводольна – широка спереду. Назва цієї прикраси походить від методу створення: силяти – нанизувати на нитку. Силянки одягали на шию, інколи – поверх інших намист.

Таким чином, бісероплетіння це давній вид декоративно-прикладного мистецтва. Існує безліч технік плетіння та видів прикрас з бісеру, які виготовляються майстрами сучасності. Актуальність бісерних прикрас є беззаперечною. Є надзвичайно популярними відтворені зразки давніх бісерних прикрас, які створюються за допомогою аутентичних технік бісероплетіння. В той же час, у багатьох сучасних прикрасах з бісеру майстри намагаються відтворити традиційні орнаментальні мотиви вишивкарства, використати кольори, притаманні певній місцевості України.

Список використаних джерел :

1. Вірко О. В. Квіткові орнаменти та об'ємні квіти в прикрасах з бісеру. Донецьк : СКІФ, 2012. 64 с. іл.
2. Історія бісероплетіння. URL : <https://www.tk-furniture.com.ua/istoriya-biseropletinnya/>
3. Кардаш Н. В., Савка Л. В. Бісерне рукоділля. Профільне навчання (10–11 класи). Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ ДДПУ, 2006. 144 с.
4. Павх С. П. Бісерне рукоділля. Тернопіль–Харків : Вид-во «Ранок», 2009. 112 с.
5. Федорчук О. Українські народні прикраси з бісеру. Львів : Свічадо, 2007. 119 с.